

Warszawa, 11-05-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

WZF.7043.140.2023.GK/TO

Pan

Mariusz Kamiński

**Minister Spraw Wewnętrznych i
Administracji**

via ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek o pomoc w sprawie sposobu ponownego ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego po przywróceniu funkcjonariusza do służby w Policji.

Policjant został dyscyplinarnie zwolniony ze służby z dniem 23 lipca 2001 r. Po blisko 10 latach tj. w dniu 26 kwietnia 2011 r. został prawomocnie uniewinniony przez Sąd Okręgowy [REDAKTED]. Sporządzony wówczas wniosek z 25 lipca 2011 r. o przywrócenie do służby w Policji został załatwiony odmownie, albowiem ówczesnie obowiązujące przepisy uniemożliwiały wznowienie postępowania po upływie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu.

Wejście w życie ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1091) umożliwiło ponowne staranie się przez funkcjonariusza o przywrócenie do służby. Orzeczeniem z 17 września 2019 r. Komendant Wojewódzki Policji [REDAKTED] uchylił orzeczenie Komendanta [REDAKTED] z 14 maja 2001 r. o ukaraniu obwinionego karą wydalenia ze służby

oraz uniewinnił od postawionych zarzutów. W dniu 2 października 2019 r. Zainteresowanego przywrócono do służby, wypłacając mu z tego tytułu świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem tj. w 2001 r.

Jednocześnie na podstawie art. 42 ust. 2 ustawy z dnia z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2023 r., poz.171 ze zm. dalej: ustawa o Policji) wydano decyzję o odmowie przyjęcia do służby z uwagi na niezgłoszenie gotowości do podjęcia służby w terminie (wniosek złożony przedwcześnie tj. 2 dni przed uprawomocnieniem się orzeczenia KWP [REDAKTOWANE]). Postępowania administracyjne i sądowno-administracyjne w tym zakresie zostały prawomocnie zakończone w marcu 2023 r. odrzuceniem skargi przez WSA [REDAKTOWANE] na odmowę ponownego przyjęcia do służby. Z uwagi na fakt, że policjant nie podjął służby, nie przysługiwało mu uposażenie należne na równorzędnym stanowisku służbowym. Zgodnie bowiem z treścią art. 42 ust. 4 ustawy o Policji prawo do uposażenia powstaje z dniem podjęcia służby, chyba że po zgłoszeniu do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie tej służby.

W marcu 2023 roku wypracowana do tej pory emerytura policyjna (73,5% wysługi), po uwzględnieniu waloryzacji oraz doliczeń do wysługi emerytalnej okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w latach 2001 – 2023 wynosiła 3480 zł netto. Pismem z dnia 2 marca 2023 r. funkcjonariusz otrzymał z Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA decyzję o ustaniu z dniem 2 października 2019 r. (tj. z dniem przywrócenia do służby) prawa do emerytury policyjnej doliczając jednocześnie do wysługi okres od 2 października 2019 r. do 23 maja 2022 r. Następnie Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA ustalił ponownie emeryturę policyjną od dnia 1 kwietnia 2023 r. uwzględniając wysługę 75% - obliczoną na podstawie zaświadczenia o wysokości podstawy wymiaru świadczenia z 2001 r. (sprzed 22 lat) tj. od kwoty 2940,14 zł. Emerytura Zainteresowanego wynosi aktualnie 2006,55 zł netto i nie uwzględnia waloryzacji mających miejsce w latach 2001 – 2023. Innymi słowy Zainteresowany z powodu przywrócenia do służby stracił blisko 1500 zł dotychczasowej emerytury policyjnej.

Należy przypomnieć, iż z dniem 27 czerwca 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1091),

która wprowadziła zmiany w ustawach regulujących status zawodowy funkcjonariuszy służb mundurowych w zakresie umożliwiającym rehabilitację prawną i powrót do służby uniewinnionych w postępowaniu karnym funkcjonariuszy, którzy zostali zwolnieni ze służby z powodu wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby – za czyn wypełniający jednocześnie znamiona przestępstwa i przewinienia dyscyplinarnego. Efektem przedmiotowej regulacji miało być umożliwienie ochrony reputacji i dobrego imienia niesłusznie ukaranym funkcjonariuszom poprzez wzruszenie wadliwych orzeczeń dyscyplinarnych, będących podstawą zwolnienia. Tymczasem niespodziewanym skutkiem tej nowelizacji okazało się obniżenie świadczenia emerytalnego policjantom, którzy przez okres procesowej walki o swoje dobre imię (uniewinnienie) pobierali niepełne świadczenie, równoległe pracując i odprowadzając składki na ubezpieczenie społeczne.

Przywrócenie do służby następuje z chwilą zmaterializowania się którejkolwiek z przesłanek określonych w art. 42 ust. 1 lub ust. 7 pkt 1-2 ustawy o Policji. Natomiast reaktywowanie stosunku służbowego wymaga niejako następczego potwierdzenia przez przywróconego policjanta gotowości pełnienia służby. Dalsze istnienie takiego stosunku wymaga wobec tego podjęcia przez przywróconego policjanta określonego działania i to w ściśle wyznaczonym przez ustawodawcę terminie. Funkcjonariusz musi spełnić warunek określony w art. 42 ust. 2 ustawy o Policji, tj. w ciągu 7 dni od przywrócenia do służby zgłosić gotowość niezwłocznego jej podjęcia¹. W przeciwnym razie stosunek służbowy ulega rozwiązaniu na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy o Policji. Dopiero spełnienie warunku, o którym mowa w art. 42 ust. 2 ustawy o Policji, umożliwia weryfikację przywróconego do służby policjanta, w celu ustalenia, czy spełnia wymogi niezbędne do pełnienia służby, a tym samym czy może być dopuszczony do jej pełnienia.

Podkreślenia wymaga, że prawo do uposażenia powstaje z dniem podjęcia służby, chyba że po zgłoszeniu do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie tej służby. Wnioskodawca nigdy jednak nie podjął służby (został z niej

¹ Szerzej: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-policja-mswia-przywrocenie-do-sluzby-termin>

ponownie zwolniony na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy o Policji), w związku z powyższym nie otrzymał on uposażenia - należnego na równorzędnym stanowisku służbowym (art. 42 ust. 1 i 4 ustawy o Policji), uwzględniającego - co do zasady - wszystkie podwyżki i waloryzacje, które miały miejsce na przestrzeni lat 2001-2023. Zgodnie z art. 42 ust. 5 ustawy o Policji otrzymał on jedynie świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem (w wysokości z 2001 r.) za okres 6 miesięcy. Okres pomiędzy przywróceniem do służby, a prawomocnym zwolnieniem został także doliczony do wysługi emerytalnej funkcjonariusza.

Przedstawione okoliczności spowodowały, że zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2022 poz. 1626 ze zm. dalej: ustawa zaopatrzeniowa) podstawę wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej stanowiło uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku. Wnioskodawca stanowisko takie zajmował ostatnio w 2001 r. i podstawa wymiaru jego świadczenia ustalona została w oparciu o uposażenie, które otrzymywał w tym czasie.

Obowiązuje wprawdzie norma prawna (art. 5 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej) pozwalająca na podwyższenie podstawy wymiaru emerytury, jeżeli w okresie między zwolnieniem ze służby funkcjonariusza, a ustaleniem prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej, przypadały waloryzacje emerytur i rent inwalidzkich, jednak w przypadku Wnioskodawcy dotyczy ona zwolnienia po przywróceniu do służby i nie rozwiązuje problemu utraty wartości jego świadczenia na przestrzeni ok 22 lat.

W mojej ocenie zasady współzycia i sprawiedliwości społecznej przemawiają za aktualizowaniem wysokości podstawy wymiaru świadczenia na dzień przywrócenia do służby, uwzględniając przy tym - mające miejsce pomiędzy pierwotnym a wtórnym zwolnieniem ze służby - podwyższenia wskaźnikami wszystkich kolejnych waloryzacji

przypadających w okresie pobierania świadczenia (w przypadku Wnioskodawcy od 23.07.2001 r. do 02.10.2019 r.)

W świetle powyższego, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r, poz. 627 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu rozwiązania przedstawionego problemu.

Z wyrazami szacunku,

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

p. W. Szczepański – Przewodniczący Sejmowej Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych,

p. A. Pociąg – Przewodniczący Senackiej Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.